

Счетоводен стандарт (СС) 41 - Селско стопанство

Приложение към ПМС № 46 от 21.03.2005 г. - ДВ, бр. 30 от 7.04.2005 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 86 от 26.10.2007 г., в сила от 1.01.2008 г.

Цел

СС 41 определя специфичните изисквания към счетоводното отчитане и представяне на биологичните активи и селскостопанската продукция в годишните финансови отчети на предприятията със селскостопанска дейност.

Обхват

1.1. Този стандарт се прилага при отчитане на: а) биологични активи; б) селскостопанска продукция; в) правителствени дарения, свързани с биологични активи. 1.2. Този стандарт не се прилага за: а) земя; б) нематериални активи; в) преработка на селскостопанска продукция; г) биологични активи с непроизводствена цел, като горски насаждения за защита на околната среда, хранителни продукти за потребление и др.; д) производни продукти от биологични активи и селскостопанска продукция. Примери за биологични активи и селскостопанска продукция, които са в обхвата на този стандарт, и на техни производни продукти, които са извъннеговия обсег.

Производни активи	Биологични продукция	Селскостопанска продукция	Стадо млечен	Мляко
Сирене	добитък	Стадо свине	Трупно месо	Колбаси
Стадо овце	Вълна	Преработен	Прежда	Дървета в
Дървесни трупи	Преработен	гората	материал	Зърнени
дървен				Грозде
Зърно	Хляб	култури	Лозови	
Вино	насаждения			

Определения

2. в този стандарт се използват определения със следното значение:
Селскостопанска дейност - дейността, чрез която се управляват биологичните активи и тяхната биологична трансформация в селскостопанска продукция с цел те да бъдат продадени, преработени или използвани в тази дейност. Биологичен актив - придобито и контролирано от предприятието животно или растение в резултат на минали събития, от управлението на което се очаква икономическа изгода. Група биологични активи - съвкупност от сходни живи животни или растения. Селскостопанска продукция - първоначално придобит полезен продукт от биологичните активи на предприятието, който се идентифицира като отделен актив в момента на отделянето му от биологичния актив. Продуктите, получени в резултат на преработката на селскостопанската продукция, не се включват в обхвата на този стандарт. Биологична трансформация - процес, включващ растеж, стареене, продуктивност и размножаване, които предизвикват качествени и количествени промени в животните и растенията и се създават нови активи под формата на селскостопанска продукция или други биологични активи от същото потомство. Справедлива стойност - сумата, за която биологичните активи и селскостопанската продукция могат да бъдат разменени в пряка сделка между информирани и желаещи, осъществяването на сделката купувач и продавач към настоящия момент. Правителствени дарения - дарения, определени в СС 20 - Отчитане на правителствените дарения и оповестяване на правителствена помощ. Активен пазар - пазар, при който съществуват следните условия: а) стоките, които се търгуват, са хомогенни; б) желаещите продавачи и купувачи могат да бъдат открити нормално повсяко време, и в) цените са общодостъпни. Разходи при продажба - разходите, които се състоят от комисиони брокери и дилъри, такси за регулиращи агенции и стокови борси, такси изадължения по прехвърлянето. В разходите при продажба и в справедливата стойност не се включват транспортни и други подобни разходи, свързани с пренасянето (превозването) на активите до пазара.

Признаване и оценяване

3.1. Биологичните активи и селскостопанската продукция се признават тогава и само тогава, когато: а) предприятието контролира актива в резултат на минали

събития; б) съществува достатъчна вероятност предприятието да придобие икономическа изгода; в) са достоверно измерими. При селскостопанска дейност контролът може да бъде доказан например чрез законното притежаване на животните и маркирането им в момента на придобиването, раждането или отбиването им. Въдещите изгоди обичайно се преценяват чрез оценяване на важни (съществени) физически атрибути.

3.2. Биологичните активи се оценяват при първоначалното признаване и в края на всеки отчетен период по справедлива стойност, намалена спредварително начислените разходи при продажба, с изключение на случаите, при които справедливата стойност не може да бъде надеждно оценена.

3.3. Селскостопанската продукция, придобита от биологичните активи на предприятието, се оценява при първоначалното признаване по справедлива стойност, намалена с предварително начислени разходи при продажба. След първоначалното признаване и в края на отчетния период селскостопанската продукция се оценява съгласно разпоредбите на СС 2 – Стоково-материални запаси.

3.4. Определянето на справедливата стойност на биологичните активи и селскостопанската продукция може да бъде улеснено чрез тяхното групиране според определящи характеристики: например по възраст и качество. Предприятието избира тези характеристики, които са използвани на пазара като ценообразуващи елементи.

3.5. Базата за определяне на справедливата стойност на биологичните активи и селскостопанската продукция е съществуващата цена на активен пазар.

3.6. Ако предприятието има достъп до няколко активни пазара, то ще приложи цената на този пазар, който има намерение да използва.

3.7. Ако не съществува активен пазар, при определянето на справедливата стойност предприятието ползва един или няколко от следните фактори:

- а) най-скорошната цена на сделката, при условие че не е имало значително изменение на икономическите условия между датата на сделката и датата на оценката;
- б) пазарната цена на сходни и подобни активи, и
- в) препоръчителния подход за отрасъла или сектора: например цената надобитъка може да се изрази чрез цената на килограм месо (трупно месо).

3.8. Когато пазарните цени и стойности не са приложими за даден биологичен актив или селскостопански продукт, при определянето на справедливата му стойност предприятието използва настоящата стойност на очакваните парични потоци от актива. Настоящата стойност на очакваните парични потоци от активите не включва:

- а) увеличение на стойността в резултат на допълнителна биологична трансформация;
- б) увеличение на стойността, свързано с ускоряването на бъдеща биологична трансформация, прибирането на реколтата и продажбата;
- в) финансиране на активи;
- г) разходи за данъци от печалбата;
- д) разходи за възстановяване на активи след прибирането на реколтата.

3.9. Когато биологичните активи физически са прикрепени към земя или пък активен пазар за тези активи, тяхната справедлива цена може да се определи като разлика между продажната цена на биологичните активи, земята и нейните подобрения, взети заедно, и продажната цена на тази необработена (сурова) земя.

3.10. При определянето на справедливата стойност на биологичните активи следва да се вземат под внимание:

- а) параметрите на съдържащата се в тях, но все още неидентифицирана и призната като такава селскостопанска продукция. Например справедливата стойност на овца с остригано руно би била различна от справедливата стойностна подобна овца с неостригано руно;
- б) физическите промени, които настъпват в процеса на биологичната трансформация, като растеж, стареене, производителност и др., когато имат пряка връзка с бъдещата икономическа изгода, която се очаква от тези активи.

3.11. При определянето на справедливата стойност на биологичните активи и селскостопанската продукция не следва да се включват предполагаемите бъдещи разходи, свързани с тяхната продажба и реализация.

3.12. Печалби и загуби, възникнали при първоначалното признаване на биологичните активи и при тяхната оценка в края на отчетния период по справедлива стойност, намалена с предварително начислени разходи при продажба, следва да бъдат включени в печалбата или загубата за периода, в който са възникнали.

3.13. Печалби и загуби, възникнали при първоначалното признаване на селскостопанската продукция по справедлива стойност, намалена спредварително начислени разходи при продажба, следва да бъдат включени в печалбата или загубата за периода, в който са възникнали.

3.14. При невъзможност за надеждно оценяване на справедливата стойност на биологичните активи при тяхното първоначално признаване, за които не съществуват

пазарно определени цени и за които алтернативните изчисления за справедливата стойност са неприложими, се прилагат следните правила: а) биологичните активи се оценяват по цена на придобиване (себестойност) и се амортизират по реда на СС 16 – Дълготрайни материални активи; б) когато справедливата стойност на тези активи стане надеждно оценима, предприятието следва да ги оценява по справедлива стойност, намалена спредварително начислени разходи при продажба. 3.15. Биологични активи, включени в състава на дълготрайните материални активи и оценявани по справедлива стойност, не се амортизират.

Правителствени дарения

4.1. Правителствено дарение, свързано с биологични активи и селскостопанска продукция, предоставено без условия, се признава като приход в периода на получаването му.

4.2. Получено правителствено дарение, свързано с биологични активи и селскостопанска продукция, предоставено с условия, се признава като приход в периода на изпълнение на поставените условия.

Специфични правила при отчитане и представяне на селскостопанската дейност, биологичните активи и селскостопанската продукция:

5.1. Предприятията със селскостопанска дейност организират и осъществяват счетоводството си, като осигуряват диференцирана информация за: а) растениевъдство; б) животновъдство.

5.2. Биологичните активи и селскостопанската продукция се класифицират и представят във финансовите отчети според своя вид и предназначение по раздели и групи, както следва: а) в раздела на нетекущите активи и в групата на материалните дълготрайни активи, когато удовлетворяват определението за материални дълготрайни активи, като: – гори; – трайни насаждения, с отделно посочване на плододаващите и неплододаващите; – продуктивни животни; – родителски (репродуктивни) животни; – работни животни; б) в раздела за текущите активи и в групата на материалните запаси, като: – млади подрастващи животни; – животни, отглеждани за разплод; – животни, отглеждани за угояване; – селскостопанска продукция от растениевъдството; – селскостопанска продукция от животновъдството.

5.3. Неплододаващите трайни насаждения до прехвърлянето им в групата на плододаващите се отчитат като разходи за придобиване на дълготрайни материални активи, намалени със селскостопанската продукция, добита предитози момент.

5.4. Неплододаващите трайни насаждения се прехвърлят в групата на плододаващите след влизането им в плодonoсна или експлоатационна възраст.

5.5. Към неплододаващите трайни насаждения се отнасят и полезащитните пояси, залесително-укрепителните съоръжения и други подобни до въвеждането им в експлоатация.

5.6. В състава на продуктивните и родителските животни се включват: а) женските животни – при получаване на първите приплоди от тях или на продукцията, отговаряща на определени качества; б) разплодните животни – след навършване на определена възраст или след придобиване на определени качества.

5.7. В състава на младите животни се включват всички приплоди изакупени млади животни до зачисляването им в групата на продуктивните и работните животни или на животните за угояване.

5.8. В състава на животните за угояване се включват животните, подложени на специален режим на отглеждане.

Оповестяване

6.1. В приложението към годишния финансов отчет се оповестява информация за:

- а) видовете, естеството и характера на селскостопанските дейности;
- б) базите за определяне на справедливите стойности на биологичните активи и селскостопанската продукция по групи;
- в) причините за съществени колебания на справедливите стойности на биологичните активи и на селскостопанската продукция в рамките на отчетния период;
- г) печалбите и загубите, възникнали през текущия период, при първоначалното признаване на биологичните активи и селскостопанската продукция; отделно се посочва онази част от тях, която се полага на

- наличностите в края на отчетния период;
- д) печалбите и загубите, възникнали от промяната на справедливата стойност, намалена с предварително начислените разходи при продажбата за биологичните активи в края на отчетния период;
- е) наличностите и движението на биологичните активи по групи и видове в количествени измерители и по справедливи цени;
- ж) произведената селскостопанска продукция по количества и справедливи цени при първоначалното ѝ признаване;
- з) съществуването и стойността на биологичните активи, заложи като гаранция и обезпечения;
- и) стратегии за управление на финансовия риск, свързани със селскостопанската дейност;
- к) увеличение и намаление на запасите от биологични активи и селскостопанска продукция;
- л) начислени амортизации и обезценки на биологичните активи;
- м) описание на причините и невъзможността биологичните активи да бъдат оценени по справедливи цени;
- н) характера и размера на правителствените дарения, признати във финансовите отчети;
- о) неизпълнени условия и други непредвидими обстоятелства, свързани с правителствените дарения.

6.2. В приложението към годишния финансов отчет предприятията със селскостопанска дейност изготвят и представят отчет за движението на животните (приложение № 1) и отчет за движението на животните по видове и възрастови групи (приложение № 2).

Приложение № 1 към СС 41

Отчет за движението на животните

за период .....

Показатели	Броя	Тона или килограма общо	Цена на 1 тон/кг г	Обща стойност (в лв.)
1. Наличност в началото на периода				
2. Увеличение през периода - всичко				
в т. ч.:				
а) добити приплоди				
б) добит прираст				
в) закупени животни				
г) получени от други стада				
д) други увеличения				
3. Намаление през периода - всичко				
в т. ч.:				
а) продадени				
б) прехвърлени в други групи				
в) заклани в стопанството				
г) умрели и брак до техническите норми				
е) норми				

- д) умрели и брак над технически те норми
  - е) други намаления
4. Наличност в края на периода

Дата:..... Съставител:..... Ръководител:.....
 Приложение № 2 към СС 41

**Отчет за движението на животните по видове
и възрастови групи за период .....**

Животни по видове и възрастови групи	Наличност на 01.01..... г.		Увеличение през периода		Намаление през периода		Наличност на 31.12..... г.	
	брой	спра- ведлива стойнос т	брой	спра- ведлива стойнос т	брой	спра- ведлива стойнос т	брой	спра- ведлива стойнос т

I. Говеда
 Телета до 6 месеца
 Телета над 6 месец
 а
 Телета за угояване
 Говеда за угояване
 .....
 .
 .....
 .
 .....
 .
 .....

Дата:..... Съставител:..... Ръководител:.....